

TOR:s yttranden

Livförsäkringsskattekommitténs betänkande Kapitalförsäkring m m (Ds B 1977:4)

Betänkandet behandlar skattereglerna på tre olika områden av försäkringsbeskattningen, nämligen beskattning av kapitalförsäkringar, beskattning av vissa gruppförsäkringar samt arvs- och gåvobeskattning av försäkringar. TOR begränsar sitt yttrande till förslagen i vad de avser inkomst- och förmögenhetsbeskattningen.

Inkomst- och förmögenhetsbeskattning av kapitalförsäkringar

Enligt TOR:s mening borde ur principiell synpunkt alla kapitalförsäkringar som kan återköpas bli föremål för inkomst- och förmögenhetsbeskattning. Dessa försäkringar kan nämligen anses representera en förmögenhetsmassa, som försäkringstagaren kan disponera över. Vid en sådan ordning borde inkomstbeskattningen ske på sätt reservanterna föreslagit, varvid den del av återbäringen, som skulle bli föremål för beskattning, borde få ackumuleras med utgångspunkt i det antal år premiebetalning skett, dock högst för tio år. En sådan metod skulle dock kunna komma att kräva komplicerade övergångsregler och bidra till att försvåra taxeringsarbetet. Till detta kommer att livförsäkringssparandet är ett kvalificerat sparande som genom sin långsiktiga karaktär bör premieras. Mot den bakgrunden anser sig TOR kunna godta det av kommittén framlagda förslaget, att endast ett avbrytande av detta sparande genom belåning bör utlösa beskattningseffekten. Det förhållandet att vid belåning skulden är avdragsgill vid förmögenhetsbeskattningen under det att försäkring som utgör säkerhet för lånet inte utgör skattepliktig förmögenhetstillgång anser nämligen TOR principiellt ytterst otillfredsställande. I förenklande syfte bör man dock i detta sammanhang kunna bortse från smärre lån. Kommitténs förslag att undanta lån under tre basbelopp finner TOR välavvägt. TOR vill här framhålla att förslaget kan komma att innebära kontrollproblem, särskilt om annan än försäkringsgivaren är långivare. Taxeringsnämnderna måste nämligen fortsättningsvis fästa än större uppmärksamhet vid de skattskyldigas låneskulder och klarlägga vilka säkerheter som ställts. Med hänsyn till att endast större försäkringar skall utlösa skattekonsekvenser torde dock omfattningen av kontrollen bli begränsad. TOR förutsätter att riksskatteverket kommer att beakta problemet vid utformningen av deklaraionsblanketterna.

Såvitt angår den föreslagna inkomstbeskattningen vid belåning av kapitalförsäkring delar TOR även här kommitténs ståndpunkt. Det förhållandet att även om försäkringssparandet avbryts genom belåning hos försäkringsgivaren eller annan, den belånade delen av försäkringen förräntas hos försäkringsgivaren utgör enligt TOR:s mening fullt godtagbart motiv för förslaget om inkomstbeskattning. Att man i detta hänseende skall bortse från smärre lån anser TOR välgrundat. Som underlag för beräkning av inkomsten skall anses lånet inom återköpsvärdet i den mån det överstiger tre basbelopp. TOR delar uppfattningen att en sådan ordning är nödvändig för att motverka starka tröskeeffekter. Den skattepliktiga inkomsten skall enligt förslaget beräknas till viss procent av underlaget. Procentsatsen föreslås årligen fastställas av riksskatteverket till två procent under diskontot i december året före beskattningsåret. TOR anser sig sakna förutsättningar att bedöma huruvida förslaget i denna del är rätt avvägt. Procentsatsen kan eventuellt beräknas med utgångspunkt i den genomsnittliga förräntningen av försäkringsgivarens tillgångar minskad med den skatt försäkringsgivaren erlägger för kapitalförsäkringsrörelsen. Kommittén har inte förebragt någon sådan redovisning.

Inkomstbeskattning av egenföretagares gruppsjukförsäkring samt av AGS och TFY

Egenföretagare kan från och med 1977 års taxering göra avdrag i förvärvskälla för grupplivförsäkringspremie och kommittéförslaget innebär att även premie för gruppsjukförsäkring skall kunna dras av i förvärvskällan. TOR har inga invändningar att rikta mot förslaget som ju leder till större neutralitet mellan den som driver sin rörelse i aktiebolagsform och den som i stället väljer handelsbolag eller enkelt bolag. TOR vill bara peka på att avdraget i förvärvskällan kan leda till minskat underlag för ATP, sjukförsäkringsersättning samt avdragsrätten för pensionsförsäkringspremier.

Beträffande behandlingen av avtalsgruppsjukförsäkringen (AGS) och trygghetsförsäkringen vid yrkesskada (TFY) presenterar kommittén fyra olika lösningar utan att förorda någon direkt. Endast två av lösningarna torde vara realistiskt tänkbara, nämligen de som betecknas A och B. TOR inskränker sig till att diskutera dessa båda alternativ.

Enligt TOR:s mening får nuvarande ordning beträffande AGS och TFY ses som ett provisorium i avvaktan på en slutlig lösning. Såsom enda principiellt riktiga lösning anser TOR vara att utfallande försäkringsersättningar görs skattepliktiga, d v s alternativ A i förslaget. TOR är medvetet om att en sådan lösning medför stora finansieringsproblem som kanske särskilt i nuvarande situation skulle föranleda komplikationer. Kommittén har på sid 117 berört vissa tänkbara lösningar. Självfallet bör beskattningen i princip inte leda till minskade nettoförmåner för de anställda, men det skall också

pekas på att denna lösning medför ökade skatteintäkter såväl statligt som kommunalt.

Tillämpar man alternativ B, d v s fortsatt skattefrihet för utgående ersättningar, bör som kommittén påpekat ersättningarna beaktas vid beräkning av nedsatt skatteförmåga. TOR vill emellertid erinra om att ersättningar även borde beaktas i andra sammanhang, exempelvis när det gäller utgivande av bostadsbidrag. TOR vill också peka på att ur principiell synpunkt bör — som kommittén framhållit — i de fall beskattningsbar inkomst uppkommer vid nedsatt skatteförmåga hänsyn inte tas endast till utgiven ersättning utan omräkning ske till avskattad bruttoersättning. En sådan ordning skulle dock komplicera taxeringsarbetet och vidare kräva omräkningstabeller. För att åstadkomma full rättvisa skattskyldiga emellan skulle dock åtgärden vara nödvändig. Även detta talar enligt TOR:s mening för en lösning enligt alternativ A.

Framställning från riksskatteverket om ändringar i skatte- och taxeringsförfattningarna med anledning av vissa fastighetsägares bokföringsskyldighet enligt den nya bokföringslagen (1976:125)

Förbundet delar riksskatteverkets uppfattning, att det från praktisk taxeringssynpunkt är ett starkt önskemål att i beskattningshänseende alla fastighetsägare, som skall inkomstredovisa annan fastighet enligt sk konventionell metod, d v s enligt KL 24 § 1 mom med anvisningar, blir generellt bokföringsmässigt redovisningsskyldiga även om sådan skyldighet inte föreligger civilrättsligt. Härav följer att även ägare av en- och tvåfamiljsfastigheter, obebyggda tomter, fritidsfastigheter — i de undantagsfall då inkomsten härav deklarerats enligt KL 24 § 1 mom — samt andelslägenheter m fl blir skyldiga att vid taxeringen inkomstredovisa fastigheten enligt bokföringsmässiga grunder. Beskattningsmyndigheterna behöver då inte ta ställning till om bokföringsskyldighet föreligger i det enskilda fallet.

Under återopande av vad ovan anförts tillstyrker förbundet vad riksskatteverket föreslagit beträffande ändringar i skatte- och taxeringsförfattningarna.